

**ІНТЕГРАЦІЯ ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ В ДИСЦИПЛІНУ
«ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ
У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ»**

Тищенко В. О.

*доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор,
професор кафедри теорії та методики фізичної культури і спорту
Запорізький національний університет
вул. Університетська, 33А, Запоріжжя, Україна
orcid.org/0000-0002-9540-9612
valeritysh@gmail.com*

Коваленко Ю. О.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії та методики фізичної культури і спорту
Запорізький національний університет
вул. Університетська, 33А, Запоріжжя, Україна
orcid.org/0000-0002-0827-9371
visnik_znu@ukr.net*

Соколова О. В.

*кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент,
доцент кафедри теорії та методики фізичної культури і спорту
Запорізький національний університет
вул. Університетська, 33А, Запоріжжя, Україна
orcid.org/0000-0003-1062-0935
sokolova-znu@gmail.com*

Окопний А. М.

*директор
Комунальний заклад Львівської обласної ради
«Львівський фаховий коледж спорту»,
кандидат наук з фізичного виховання і спорту,
професор кафедри теорії та методики фізичної культури
Львівський державний університет фізичної культури
імені Івана Боберського
вул. Костюшка, 11, Львів, Україна
orcid.org/0000-0001-5277-7952
okopniynt@gmail.com*

Ковальчук Л. В.

*кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент,
доцент кафедри теорії та методики фізичної культури і спорту
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
вул. Шевченка, 57, Івано-Франківськ, Україна
orcid.org/0000-0002-29738979
lidiia.kovalchuk@pnu.edu.ua*

Ключові слова:

особистісно-орієнтований підхід, фізичне виховання, заклади вищої освіти, інноваційні методики, розвиток фізичних якостей, рухливі ігри.

Дисципліна «Теорія і методика фізичного виховання у закладах вищої освіти» потребує інноваційних підходів для підвищення її ефективності й розвитку фізичних якостей студентів. У статті висвітлено сучасні підходи до викладання, зокрема інтеграцію особистісно-орієнтованого підходу, який спрямований на врахування індивідуальних потреб, інтересів і здібностей студентів. Особливу увагу приділено створенню сприятливого середовища для навчання, що сприяє активному залученню студентів у навчальний процес і формуванню в них відповідального ставлення до власного фізичного розвитку. Мета дослідження – упровадження особистісно-орієнтованого підходу в дисципліну «Теорія і методика фізичного виховання у закладах вищої освіти» з метою підвищення ефективності навчального процесу й розвитку фізичних якостей студентів. Об'єкт дослідження – вплив особистісно-орієнтованого підходу на ефективність фізичного виховання й мотивацію студентів до здорового способу життя. Предмет дослідження – процес викладання дисципліни «Теорія і методика фізичного виховання у закладах вищої освіти». Отримані результати свідчать про зростання мотивації студентів до навчання, покращення їхньої фізичної активності й академічних успіхів. Зазначено, що особистісно-орієнтоване навчання забезпечує інтеграцію теоретичних знань із практичними навичками через групову роботу, проєктну діяльність, використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, а також адаптацію програм до фізичних можливостей студентів. Викладачі відіграють роль менторів, допомагаючи студентам у досягненні їхніх індивідуальних цілей. У статті підкреслено, що впровадження особистісно-орієнтованого підходу у фізичне виховання є перспективним напрямом модернізації освітнього процесу у вищій школі. Такий підхід сприяє не лише розвитку фізичних здібностей студентів, а й формуванню в них відповідальності за власне здоров'я та активної громадянської позиції. Надано рекомендації щодо вдосконалення навчальних програм, упровадження рухливих ігор, рольових ігор, індивідуального планування тренувань та інших інноваційних практик у навчальний процес.

INTEGRATION OF THE PERSONALITY-ORIENTED APPROACH INTO THE DISCIPLINE “THEORY AND METHODOLOGY OF PHYSICAL EDUCATION IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS”

Tyshchenko V. O.

*Doctor of Sciences in Physical Education and Sports, Professor,
Professor at the Department of Theory and Methods
of Physical Culture and Sports
Zaporizhzhia National University
Universytetska str., 33A, Zaporizhzhia, Ukraine
orcid.org/0000-0002-9540-9612
valeri-znu@ukr.net*

Kovalenko Yu. O.

*PhD in Pedagogics, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Theory and Methods
of Physical Culture and Sports
Zaporizhzhia National University
Universytetska str., 33A, Zaporizhzhia, Ukraine
orcid.org/orcid.org/0000-0002-0827-9371
visnik_znu@ukr.net*

Sokolova O. V.

*PhD, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Theory and Methods
of Physical Culture and Sports
Zaporizhzhia National University
Universytetska str., 33A, Zaporizhzhia, Ukraine
orcid.org/0000-0003-1062-0935
sokolova-znu@gmail.com*

Okopnyi A. M.

*Director of the Municipal Institution of the Lviv Regional Council
“Lviv Professional College of Sports”,
Candidate of Sciences in Physical Education and Sports,
Professor at the Department of Theory and Methods of Physical Culture
State University of Physical Culture named after Ivan Boberskyi
Kostyushka str., 11, Lviv, Ukraine
orcid.org/0000-0001-5277-7952
okopnuynt@gmail.com*

Kovalchuk L. V.

*PhD, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Theory and Methods
of Physical Culture and Sports
Vasyl Stefanyk Precarpathian National University
Shevchenko str., 57, Ivano-Frankivsk, Ukraine
orcid.org/0000-0002-29738979
lidiia.kovalchuk@pnu.edu.ua*

Key words: *personality-oriented approach, physical education, higher education institutions, innovative methods, physical fitness development, mobile games.*

The discipline “Theory and Methodology of Physical Education in higher education institutions” requires innovative approaches to enhance its effectiveness and improve students' physical fitness. This article highlights modern teaching approaches, particularly the integration of a personality-oriented approach aimed at addressing students' individual needs, interests, and abilities. Special attention is given to creating a supportive learning environment that promotes active student engagement in the educational process and fosters a responsible attitude toward their physical development. The aim of the study is to implement a personality-oriented approach in the discipline “Theory and Methodology of Physical Education in higher education institutions” to enhance the educational process's effectiveness and improve students' physical fitness. The influence of the personality-oriented approach on the effectiveness of physical education and students' motivation for a healthy lifestyle. The teaching process of the discipline “Theory and Methodology of Physical Education” in higher education institutions. The obtained results indicate an increase in students' motivation for learning, improvements in their physical activity, and academic achievements. It is noted that personality-oriented education ensures the integration of theoretical knowledge with practical skills through group work, project activities, the use of modern information and communication technologies, and the adaptation of programs to students' physical capabilities. Teachers play the role of mentors, helping students achieve their individual goals. The article emphasizes that the implementation of the personality-oriented

approach in physical education is a promising direction for modernizing the educational process in higher education. This approach not only promotes the development of students' physical abilities but also fosters their responsibility for personal health and active citizenship. Recommendations are provided for improving educational programs, introducing active games, role-playing activities, individual training planning, and other innovative practices into the learning process.

Вступ. Сучасні соціальні й освітні виклики вимагають нових підходів до організації навчального процесу в закладах вищої освіти. Фізичне виховання, як важлива складова підготовки студентів, не лише сприяє зміцненню їхнього здоров'я, а й формує життєві компетентності, необхідні для активного та свідомого життя. Разом із цим традиційні методики викладання часто не враховують індивідуальних потреб студентів, що знижує їхню мотивацію до занять та ефективність навчання.

Особистісно-орієнтований підхід у фізичному вихованні є перспективним напрямом модернізації освітнього процесу, оскільки він спрямований на врахування індивідуальних особливостей студентів, їхніх інтересів і можливостей. Цей підхід дає змогу адаптувати навчальні програми до сучасних вимог, забезпечуючи інтеграцію теоретичних знань із практичними навичками. Крім того, особистісно-орієнтоване навчання сприяє розвитку відповідального ставлення студентів до власного фізичного та психічного здоров'я, що є особливо важливим у контексті глобальної тенденції до зниження рухової активності серед молоді.

Інноваційні технології та методики, впроваджені в рамках особистісно-орієнтованого підходу, забезпечують активізацію навчального процесу, підвищення його ефективності й розвиток фізичних якостей студентів. Особливого значення набуває створення підтримуючого середовища, де кожен студент відчуває свою цінність, що сприяє формуванню не лише фізичних, а й соціальних і комунікативних навичок.

Таким чином, дослідження інтеграції особистісно-орієнтованого підходу у дисципліну «Теорія і методика фізичного виховання у закладах вищої освіти» є актуальним, оскільки воно відповідає сучасним вимогам до якості вищої освіти, сприяє всебічному розвитку студентів і формує в них навички для ведення здорового способу життя.

Мета дослідження – упровадження особистісно-орієнтованого підходу в дисципліну «Теорія і методика фізичного виховання у закладах вищої освіти» з метою підвищення ефективності навчального процесу й розвитку фізичних якостей студентів.

Об'єкт дослідження – вплив особистісно-орієнтованого підходу на ефективність фізичного

виховання й мотивацію студентів до здорового способу життя.

Предмет дослідження – процес викладання дисципліни «Теорія і методика фізичного виховання у закладах вищої освіти».

У дослідженні застосовано комплексний підхід, який включав такі **методи**: теоретичні методи (аналіз і синтез наукової літератури: вивчення сучасних підходів до викладання фізичного виховання в закладах вищої освіти, а також аналіз теоретичних засад особистісно-орієнтованого навчання); порівняльний аналіз (оцінювання ефективності різних методик фізичного виховання, що застосовуються в навчальному процесі); узагальнення наукових даних (систематизація інформації про передові педагогічні практики та їх адаптацію до умов вищої освіти); емпіричні методи: спостереження (вивчення особливостей проведення практичних занять з фізичного виховання й аналіз рівня залученості студентів до активностей; педагогічний експеримент (упровадження особистісно-орієнтованих методик у навчальний процес та оцінювання їх впливу на фізичну активність і мотивацію студентів); якісний аналіз (інтерпретація отриманих даних з метою формулювання висновків і рекомендацій).

Застосування зазначених методів дало змогу забезпечити комплексність дослідження, об'єктивність оцінювання результатів та обґрунтування ефективності інтегрування особистісно-орієнтованого підходу в дисципліну «Теорія і методика фізичного виховання у закладах вищої освіти».

Результати дослідження. Особистісно-орієнтоване навчання є сучасним підходом у педагогіці, який акцентує увагу на індивідуальних потребах, інтересах і здібностях кожного студента. Основні принципи особистісно-орієнтованого навчання – це зазвичай урахування особливостей студентів, їхніх інтересів і стилів навчання; активна участь студентів у формуванні навчального процесу, що підвищує їхню мотивацію; створення комфортного й підтримуючого середовища для навчання, де кожен студент відчуває свою цінність; інтеграція знань з різних дисциплін і розвиток міждисциплінарних зв'язків.

Звичайно, у цьому сенсі переваги безсумнівні: студенти більш зацікавлені в навчанні, коли матеріал відповідає їхнім інтересам; особистісно-орієнтоване навчання спонукає студентів до аналізу

й оцінювання інформації, що сприяє розвитку їхніх аналітичних навичок; студенти вчать ся планувати своє навчання й управляти власним часом; фокусується на потребах та інтересах кожного студента, що дає змогу враховувати їхню унікальність і здібності [5].

У закладах вищої освіти України особистісно-орієнтоване навчання стає все більш популярним. Зокрема, воно реалізується через проєктну діяльність (студенти працюють над проєктами, які відповідають їхнім інтересам); групову роботу (спільні завдання сприяють розвитку комунікативних навичок і командної роботи); сучасні технології (використання ІКТ для створення інтерактивних навчальних платформ, які дають студентам змогу взаємодіяти й обмінюватися знаннями).

Особистісно-орієнтоване навчання в контексті викладання дисципліни «Теорія і методика фізичного виховання» сприяє розвитку індивідуальних здібностей студентів і формуванню їхньої фізичної культури. Викладачі можуть адаптувати навчальні програми відповідно до фізичних можливостей та інтересів студентів. Наприклад, студенти можуть вибирати між різними видами спорту (футбол, баскетбол, йога) залежно від своїх уподобань і фізичної підготовки [1; 4]. Також спроможні працювати в групах над проєктами, які стосуються фізичного виховання, наприклад, розроблення програми тренувань для різних вікових категорій або створення інформаційних кампаній про здоровий спосіб життя, що дає їм змогу застосовувати теоретичні знання на практиці [9].

Викладачі здатні використовувати платформи для дистанційного навчання, щоб студенти отримували доступ до матеріалів, проходили тести й брали участь у відеозаняттях, що забезпечує гнучкість у навчанні та можливість самостійного освоєння матеріалу [10]. Студенти ведуть щоденники, де фіксують свої досягнення, ставлення до фізичної активності та здорового способу життя, що допомагає їм усвідомлювати власний прогрес і коригувати свої цілі.

Викладачі мають змогу імплементувати рольові ігри, де студенти виконують різні ролі (тренер, спортсмен, учитель, лікар), що дає їм змогу краще зрозуміти процеси фізичного виховання з різних перспектив. Викладачі можуть виступати в ролі менторів, підтримуючи студентів у їхніх прагненнях до фізичного розвитку та здорового способу життя, що включає регулярні консультації й обговорення індивідуальних цілей.

Упровадження особистісно-орієнтованого підходу у викладанні дисципліни «Теорія і методика фізичного виховання» дає змогу створити сприятливе середовище для розвитку студентів як особистостей. Цей підхід не лише підвищує ефективність навчального процесу, а й формує в студентів

відповідальність за власне здоров'я та фізичний розвиток.

Особистісно-орієнтоване навчання є потужним інструментом для підвищення якості освіти у ЗВО. Воно не тільки забезпечує академічний успіх, а й сприяє всебічному розвитку особистості студента, формуючи його як активного учасника суспільства. Особистісно-орієнтований підхід здатен бути ефективно інтегрований у програму фізичного виховання в закладах вищої освіти через різноманітні методи і стратегії, які акцентують увагу на індивідуальних потребах і можливостях студентів.

Програми фізичного виховання можуть бути адаптовані відповідно до індивідуальних фізичних можливостей та інтересів студентів, що включає вибір видів спорту і фізичних активностей, які найкраще відповідають потребам кожного студента [8]. Важливо створити умови для відкритої комунікації між викладачами й студентами, що сприяє розвитку довірливих взаємин, завдяки яким можна регулярно обговорювати цілі навчання й отримувати зворотний зв'язок [3; 7]. Студенти можуть бути заохочені до самостійного планування своїх тренувань і ведення щоденників прогресу, що стимулює їхню відповідальність за власне навчання; брати участь у розробленні проєктів, які стосуються фізичного виховання, таких як організація спортивних заходів або створення програм здорового способу життя для своїх однолітків.

Інтеграція особистісно-орієнтованого підходу в програму фізичного виховання вимагає зміни традиційних методів викладання на більш гнучкі й адаптивні, що враховує індивідуальні особливості студентів, сприяє їхньому активному залученню в навчальний процес і формує позитивне ставлення до фізичної активності як важливого елемента здорового способу життя. Також може бути реалізована через різноманітні практики, які сприяють розвитку індивідуальних здібностей студентів і їхній активній участі в навчальному процесі. Студенти спроможні створювати власні плани фізичної підготовки, ураховуючи свої цілі, інтереси й фізичний стан, що дає змогу кожному студенту зосередитися на власному розвитку та прогресі. Також можуть працювати в групах над проєктами, пов'язаними з фізичним вихованням, такими як організація спортивних заходів або розроблення програм тренувань для різних категорій населення, що сприяє розвитку командної роботи й комунікативних навичок [2; 6]. Крім того, викладачі можуть використовувати рольові ігри, де студенти виконують різні ролі (тренер, спортсмен), що допомагає їм зрозуміти процеси фізичного виховання з різних перспектив і розвивати критичне мислення. Заходи, на які запрошуються батьки студентів, здатні підвищити рівень

зацікавленості в фізичному вихованні й підтримати розвиток дітей.

Інтеграція особистісно-орієнтованого підходу у фізичне виховання, зокрема через рухливі ігри, спроможна суттєво підвищити ефективність навчального процесу, забезпечуючи розвиток як фізичних, так і соціальних навичок студентів. Викладач у змозі провести опитування серед студентів для виявлення їхніх уподобань щодо рухливих ігор, що дасть змогу адаптувати програму занять відповідно до їхніх бажань, що сприятиме більшій мотивації та залученості. Викладачі здатні адаптувати правила рухливих ігор, щоб урахувати різні рівні підготовки студентів. Наприклад, змінити кількість учасників або ввести елементи співпраці, що дасть змогу кожному студенту відчути свою значимість у команді.

Студенти можуть бути залучені до організації та проведення власних рухливих ігор, що не лише розвиває їхні лідерські якості, а й заохочує до творчого підходу у фізичному вихованні. Після кожної гри викладач може організувати обговорення, де студенти діляться своїми враженнями, обговорюють труднощі й успіхи, що допомагає формувати критичне мислення й усвідомлювати власний прогрес.

Рухливі ігри можуть бути пов'язані з іншими дисциплінами, такими як біологія (вивчення фізичних процесів) або історія (походження ігор), що сприяє розвитку міждисциплінарного мислення. Викладач володіє можливістю використовувати позитивне підкріплення й підтримку під час занять, заохочуючи студентів до участі й покращення своїх навичок без страху перед невдачами.

Інтеграція особистісно-орієнтованого підходу з рухливими іграми на уроках фізичної культури дає змогу створити більш динамічне й адаптивне навчальне середовище, що не лише покращує фізичну підготовку студентів, а й формує їхню соціальну активність, відповідальність і командний дух, що є важливими аспектами сучасної освіти.

Висновки. Інтеграція особистісно-орієнтованого підходу у фізичне виховання передбачає активну участь студентів у процесі навчання, адаптацію програм відповідно до їхніх інтересів і потреб, а також створення підтримуючого середовища для розвитку, що не лише покращує результати навчання, а й формує позитивне ставлення до фізичної активності як важливого елемента здорового способу життя.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бойко Ю.С., Соколенко Л.С., Танасійчук Ю.М. Інтеграція новітніх методик викладання фізичного виховання в закладах вищої освіти України з використанням технологій для дистанційного навчання. *Академічні візії*. 2023. № 20. С. 1–10.
2. Кожокар М.В., Осадець М.М., Первухіна С.М., Аналіз стану та перспектив розвитку системи фізичної культури у закладах вищої освіти в умовах сьогодення. *Молодий вчений*. 2023. № 12 (124). С. 50–53.
3. Кудряшова Т., Філіпов Є., Харахайчук А., Шалая І. Шляхи модернізації системи фізичного виховання в закладах вищої освіти. *Вісник науки та освіти*. 2024. № 1 (19). С. 990–1001.
4. Латишев М.В., Квасниця О., Цісар В. Фізичне виховання здобувачів вищої освіти: огляд сучасних наукових досліджень. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова*. 2024. № 7 (180). С. 93–97.
5. Нестеренко О.М., Шпітун І.І., Бабич Т.М. Інноваційні підходи до викладання фізичної культури в закладах вищої освіти: підвищення ефективності навчання та розвитку фізичних якостей студентів. *Академічні візії*. 2024. № 35. С. 1–10.
6. Оксьом П., Азаренков В., Бережна Л. Сучасний стан та проблеми забезпечення викладання навчальної дисципліни «Фізичне виховання» у закладах вищої освіти України. *Актуальні проблеми фізичного виховання різних верств населення*. 2020. № 1. С. 119–131.
7. Гавришко С.Г., Гармата О.М., Кириченко В.М., Яковлів В.Л., Максимченко В.І. Організація та методика фізичного виховання здобувачів вищої освіти. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 15 «Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)»* : збірник наукових праць / за ред. О.В. Тимошенка. Київ : Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2024. Вип. 6 (179). С. 81–85.
8. Согоконь О.А., Донець О.В., Шостак Є.Ю. Методологічні засади інтеграції природничо-наукової підготовки майбутнього фахівця фізичної культури. *Вісник Національного університету Чернігівський колегіум імені Т.Г. Шевченка*. 2022. № 173 (17). С. 97–105.
9. Технологія особистісно орієнтованого навчання. <https://ivanushunsoroku.webnode.com.ua/navchalni-tekhnologii/osobistisno-zorientovane-navchannya/>.
10. Тищенко В.О., Соколова О.В., Коваленко Є.О., Романець І.О. «Теорія і методика фізичного виховання у закладах вищої освіти»: сучасний науковий підхід. *Фізичне виховання та спорт*. 2024. № 4. С. 169–175.

REFERENCES

1. Boyko, Yu.S., Sokolenko, L.S., Tanasiychuk, Yu.M. (2023). Intehratsiya novitnikh metodyk vykladannya fizychnoho vykhovannya v zakladakh vyshchoyi osvity Ukrayiny z vykorystanniam tekhnolohiy dlya dystantsiynoho navchannya [Integration of the latest methods of teaching physical education in higher education institutions of Ukraine using technologies for distance learning]. *Akademichni viziyyi*, 20, 1–10.
2. Kozhokar, M.V., Osadets', M.M., Pervukhina, S.M. (2023). Analiz stanu ta perspektyv rozvytku systemy fizychnoyi kul'tury u zakladakh vyshchoyi osvity v umovakh s'ohodennya [Analysis of the state and prospects for the development of the physical culture system in higher education institutions in the current conditions]. *Molodyy vchenyy*, 12 (124), 50–53.
3. Kudriashova, T., Filipov, Ye., Kharakhaichuk, A., & Shaliapina, I. (2024). Shlyakhy modernizatsiyi systemy fizychnoho vykhovannya v zakladakh vyshchoyi osvity [Ways to modernize the system of physical education in higher education institutions]. *Visnyk nauky ta osvity*, 1 (19), 990–1001.
4. Latyshev, M.V., Kvasnytsya, O., & Tsisar, V. (2024). Fizyчне vykhovannya здобувачів вищої освіти: огляд сучасних наукових досліджень. [Physical education of higher education students: a review of modern scientific research] *Naukovyy chasopys Ukrayins'koho derzhavnoho universytetu imeni Mykhayla Drahomanova*, 7 (180), 93–97.
5. Nesterenko, O.M., Shpitun, I.I., & Babych, T.M. (2024). Innovatsiyni pidkhody do vykladannya fizychnoyi kul'tury v zakladakh vyshchoyi osvity: pidvyshchennya efektyvnosti navchannya ta rozvytku fizychnykh yakostey studentiv [Innovative approaches to teaching physical education in higher education institutions: increasing the effectiveness of teaching and developing students' physical qualities]. *Akademichni viziyyi*, (35), 1–10.
6. Oks'om P., Azarenkov V., Berezhna L. (2020). Suchasnyy stan ta problemy zabezpechennya vykladannya navchal'noyi dystsypliny «Fizyчне vykhovannya» u zakladakh vyshchoyi osvity Ukrayiny [Current status and problems of ensuring the teaching of the academic discipline «Physical Education» in higher education institutions of Ukraine]. *KHDAFK Aktual'ni problemy fizychnoho vykhovannya riznykh verstv naselennya*, 1, 119–131.
7. Orhanizatsiya ta metodyka fizychnoho vykhovannya здобувачів вищої освіти [Organization and methods of physical education of higher education students] / S.H. Havryshko, O.M. Harmata, V.M. Kyrychenko, V.L. Yakovliv, V.I. Maksymchenko // *Naukovyy chasopys Ukrayins'koho derzhavnoho universytetu imeni Mykhayla Drahomanova. Seriya 15 : Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoyi kul'tury (fizyчна kul'tura i sport) : zb. naukovykh prats' / Za red. O.V. Tymoshenka. Kyiv: Vyd-vo UDU imeni Mykhayla Drahomanova*, 6 (179), 81–85.
8. Sohokon', O.A., Donets', O.V., & Shostak, Ye. Yu. (2022). Metodolohichni zasady intehratsiyi pryrodnychnonaukovoyi pidhotovky maybutn'oho fakhivtsya fizychnoyi kul'tury [Methodological principles of integration of natural science training of future physical culture specialist]. *Visnyk Natsional'noho universytetu Chernihivs'kyy kolehium imeni T.H. Shevchenka*, 173 (17), 97–105.
9. Tekhnolohiya osobystisno oriyentovanoho navchannya [Technology of personality-oriented learning]. <https://ivanushunsoroku.webnode.com.ua/navchalni-tekhnologii/osobistisno-zorientovane-navchannya/>.
10. Tyshchenko, V.O., Sokolova, O.V., Kovalenko, Yu.O., Kovalenko, Ye.O., Romanets', I.O. (2024). «Teoriya i metodyka fizychnoho vykhovannya u zakladakh vyshchoyi osvity»: suchasnyy naukovyy pidkhid [«Theory and methodology of physical education in higher education institutions»: a modern scientific approach]. *Fizyчне vykhovannya ta sport*, (4), 169–175.